

Research Paper

New Dimensions of Security Concept In International Agenda, The Case Study of Sweden, Canada and Japan: 2015-2018

*Elham Rasooli Saniabadi¹ , Marziyeh Karami²

1. Associate Professor, Department of Law and Political Science, Faculty of Law and Political Science, Yazd University, Yazd, Iran.

2. M.A, Department of Law and Political Science, Faculty of Law and Political Science, Yazd University, Yazd, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Rasooli Saniabadi E, Karami M. (2020). [New Dimensions of Security Concept In International Agenda, The Case Study of Sweden, Canada and Japan: 2015- 2018 (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*, 10(34), 208-231.

Received: 02 Feb 2020

Accepted: 19 May 2020

Available Online: 21 Sep 2020

Key words:

Security, International
Agenda, Sustainable
development document,
Copenhagen school

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the new dimensions of security in the international agenda with emphasis on the Millennium Development Goals (MDGs) and the Sustainable Development Goals (SDGs). Therefore, the main question of this study is what are the new dimensions of security according to these two documents? And what steps have successful countries taken in their policies in this regard? In this regard, this descriptive-analytical study aimed to investigate the evolution of the concept of security in the theoretical dimension of international relations (change from the narrow-based security to broad-based security), and report the practical measures taken in Japan, Sweden and Canada, which are the most successful governments from the three continents of Asia, Europe and the United States in the field of new dimensions of security, according to a 2018 UN report about ranking of countries based on progress in implementing SDGs. The Buzan's Copenhagen School was used to explain the concept of broad-based security. The findings of this study showed that, along with the evolution of the concept of security in the theoretical dimension of the international relations literature, some governments have taken very serious steps in their public policy and have been very successful.

* Corresponding Author:

Elham Rasooli Saniabadi, PhD.

Address: Department of Law and Political Science, Faculty of Law and Political Science, Yazd University, Yazd, Iran.

E-mail: rasooli@yazd.ac.ir

مقاله پژوهشی

بررسی ابعاد جدید امنیت در دستور کار بین‌المللی: مطالعه موردی اقدامات عملی دولت‌های سوئد، کانادا و ژاپن (۲۰۱۵-۲۰۱۸)

* الهام رسولی ثانی‌آبادی^۱، مرضیه کرمی^۲

۱. دانشیار، گروه حقوق و علوم سیاسی، پردیس علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد.
۲. کارشناس ارشد، گروه حقوق و علوم سیاسی، پردیس علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد.

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی ابعاد جدید امنیت در دستور کار بین‌المللی با تأکید بر سند «توسعه هزاره» و سند «توسعه پایدار» است؛ بنابراین سؤال اصلی این پژوهش آن است که ابعاد جدید امنیت مطابق با این دو سند کدام‌اند؟ و کشورهای موفق در سیاست‌گذاری‌های خود چه اقداماتی را در این زمینه انجام داده‌اند؟ به همین منظور، این پژوهش در کنار بررسی تحول مفهوم امنیت در بُعد نظری روابط بین‌الملل (گذار از مفهوم امنیت مضیق و محدود به امنیت موسع) به بررسی مطالعه موردی اقدامات عملی سه کشور ژاپن، سوئد و کانادا می‌پردازد که موفق‌ترین دولت‌ها از سه قاره آسیا، اروپا و آمریکا در زمینه ابعاد جدید امنیت بر اساس گزارش سال ۲۰۱۸ سازمان ملل با عنوان «رتبه‌بندی کشورها بر اساس میزان پیشرفت در اجرای اهداف سند توسعه پایدار» هستند. چهارچوب نظری این پژوهش آرای مکتب کپنهاگ به نمایندگی بری بوزان در جهت طرح مفهوم امنیت موسع است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که همراه با تحول مفهوم امنیت در بُعد نظری ادبیات روابط بین‌الملل، در عرصه عملی نیز برخی از دولت‌ها گام‌های بسیار جدی در سیاست‌گذاری‌های عمومی خود برداشته و بسیار موفق عمل کرده‌اند. این پژوهش یک پژوهش توصیفی تحلیلی با تمرکز بر مطالعه موردی است و اطلاعات و داده‌ها از طریق مطالعه اسنادی و داده‌های آماری جمع‌آوری شده است.

تاریخ دریافت: ۱۳ بهمن ۱۳۹۸

تاریخ پذیرش: ۳ اردیبهشت ۱۳۹۹

تاریخ انتشار: ۳۱ شهریور ۱۳۹۹

کلیدواژه‌ها:

امنیت، دستور کار بین‌المللی، سند توسعه پایدار، سند توسعه هزاره، مکتب کپنهاگ

* نویسنده مسئول:

الهام رسولی ثانی‌آبادی

نشانی: یزد، دانشگاه یزد، پردیس علوم انسانی و اجتماعی، گروه حقوق و علوم سیاسی.

پست الکترونیکی: rasooli@yazd.ac.ir

مقدمه

اروپا، آمریکا و آسیا در این زمینه هستند.

اهمیت موضوع تحقیق از آن جهت است که با بررسی اقداماتی که کشورهای موفق در راستای ابعاد جدید امنیت و گذر از مفهوم امنیت سنتی انجام داده‌اند، می‌توان تجویزهای سیاست‌گذارانه‌ای برای سایر کشورها از جمله نظام جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد کرد و نقشه راه‌نمایی برای ارتقای اقدامات سیاست‌گذارانه در این حوزه ترسیم کرد.

این پژوهش یک پژوهش توصیفی تحلیلی با تمرکز بر مطالعه موردی (پژوهش کیفی) است و اطلاعات و داده‌های اولیه از طریق مطالعه اسناد (دو سند مورد بررسی) جمع‌آوری و سپس از طریق مطالعه موردی، اقدامات سه کشور انتخاب‌شده بررسی و تحلیل شده است.

۱. ادبیات موضوع

دسته‌ای از ادبیات موضوع این پژوهش مربوط به بُعد نظری تحول مفهوم امنیت در ادبیات روابط بین‌الملل می‌شود که از جمله می‌توان به کتاب **شیهان (۱۳۸۸)** با عنوان امنیت بین‌المللی و مقاله **بالدوین (۱۹۹۷)** با عنوان «مفهوم امنیت» اشاره کرد؛ این دسته از آثار فقط از دریچه نظری به تحول مفهوم امنیت و گذار این مفهوم از یک معنای مضیق به معنای موسع می‌پردازند (**جدول ۱**).

دسته دوم آثاری هستند که به طور مصداقی به ابعاد جدید امنیت پرداخته‌اند که البته در ادبیات فارسی شمار این آثار بسیار محدود است و هیچ‌کدام به شاخص‌های جدید امنیت از دریچه سند توسعه پایدار و اقدامات عملی دولت‌ها نپرداخته‌اند. در میان آثار انگلیسی نیز در طول پژوهش به این نتیجه رسیدیم که هیچ مقاله یا کتابی به این موضوع به

امنیت که یکی از مهم‌ترین مفاهیم ادبیات روابط بین‌الملل است، در سال‌های اخیر در دستورکار بین‌المللی سازمان ملل دارای ابعاد جدیدی شده است؛ دستورکار بین‌المللی شامل طرحی برنامه‌ریزی‌شده است که اعضای سازمان ملل متحد آن را در هر دوره متناسب با نیازهای جامعه بین‌المللی با موضوع خاصی به تصویب می‌رسانند (برای مطالعه بیشتر رجوع شود به www.merri-am-webster.com). نگاهی به دستورکار بین‌المللی سال‌های اخیر در باب امنیت نشان می‌دهد که جامعه بین‌المللی تلاش‌های بسیاری کرده است تا با تصویب اسناد خاصی در ارتباط با این مفهوم ابعاد جدیدی برای آن متصور شود. تصویب «سند توسعه هزاره» در سال ۲۰۰۰ و «سند توسعه پایدار» در سال ۲۰۱۵ نمونه‌هایی از این موارد است؛ بنابراین سؤال اصلی این پژوهش آن است که ابعاد جدید امنیت مطابق با این دو سند کدام‌اند؟ و کشورهای موفق در سیاست‌گذاری‌های خود چه اقداماتی را در این زمینه انجام داده‌اند؟

در پاسخ به سؤالات بالا هدف اصلی این پژوهش بررسی ابعاد جدید امنیت در دستورکار بین‌المللی مطابق با دو «سند توسعه هزاره» و «سند توسعه پایدار» و شناسایی موفق‌ترین کشورها از سه قاره اروپا، آمریکا و آسیا در زمینه اقدامات عملی و سیاست‌گذاری‌های مربوطه در راستای ابعاد جدید امنیت است. برای رسیدن به این هدف با استناد به گزارش سال ۲۰۱۸ سازمان ملل با عنوان «رتبه بندی کشورها بر اساس میزان پیشرفت در اجرای اهداف سند توسعه پایدار» این پژوهش به بررسی اقدامات انجام‌شده توسط سه کشور سوئد، کانادا و ژاپن می‌پردازد که موفق‌ترین دولت‌ها از سه قاره

اما مخاطراتی در سطح خرد مطرح است. وی در نهایت یک سیاست امنیت غذایی پایدار را پیشنهاد داده است.

حقیقی کفاش و سجادیپور (۱۳۹۴) نیز در مقاله «شورای امنیت و گسترش مفهومی و عملیاتی امنیت بین‌المللی (۱۹۹۱-۲۰۱۰)» به بررسی راهکارهای ارائه‌شده برای مقابله با مفاهیم جدید امنیتی از شورای امنیت می‌پردازند. هدف از این پژوهش، بررسی اقدامات و راهکارهای ارائه‌شده از سوی شورای امنیت در راستای مفاهیم جدید از امنیت است. همان‌گونه که بیان شد هیچ‌کدام از این آثار شباهتی با موضوع این پژوهش ندارد.

۲. روش‌شناسی پژوهش

بررسی تحول مفهوم امنیت در ادبیات روابط بین‌الملل امنیت به معنای سنتی از مفاهیم اصلی نظریه واقع‌گرایی است. تریف با بررسی دیدگاه واقع‌گرایان نتیجه می‌گیرد که در رویکرد سنتی، مفهوم امنیت حول تهدیدات نظامی و کاربرد عملی زور و این مسئله دور می‌زند که دولت چگونه می‌تواند این منبع ناامنی را مهار کند (تریف، ۱۳۸۳: ۱۲۸). درواقع، دیدگاه‌های سنتی به مفهوم امنیت به عنوان موضوعی تک‌بعدی نگاه کرده و امنیت را تنها شامل امنیت نظامی، فیزیکی و مادی تعریف می‌کنند. این دسته از پژوهشگران، امنیت را در معنای مضیق آن در نظر می‌گیرند و مرجع امنیت را فقط دولت قرار می‌دهند و سطوح خاصی برای امنیت قائل نیستند.

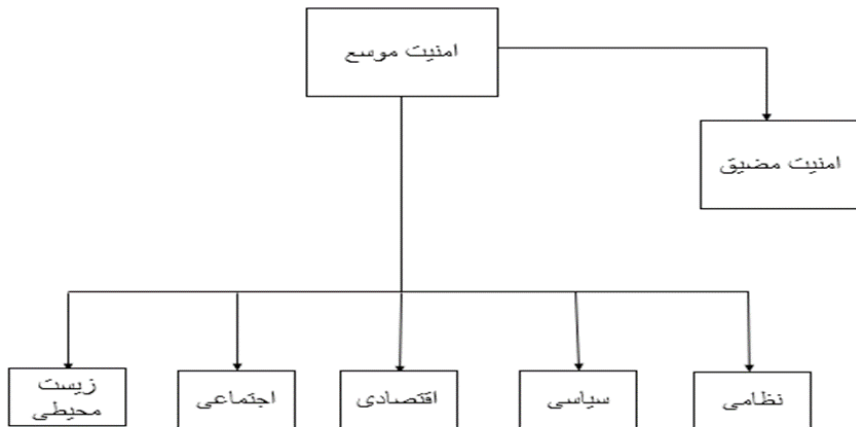
از نظر این دسته از تحلیل‌گران می‌توان با اقدام‌هایی نظیر موازنه قدرت و مدیریت ناامنی، امنیت را در نظام بین‌الملل که به کالایی کمیاب تبدیل شده است، ایجاد کرد (رسولی‌ثانی‌آبادی، ۱۳۹۳: ۵۶)؛ بنابراین در نگاه کلی رئالیسم که

طور خاص نپرداخته و ادبیات موجود، محدود به گزارش‌های سازمان ملل و سازمان‌های تخصصی وابسته به آن است. این گزارش‌ها با داده‌های عینی خود بدنه اصلی پژوهش ما را شکل داده‌اند، بنابراین از ذکر آن‌ها در این مبحث خودداری می‌کنیم؛ اما از میان آثار فارسی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

سلطانی‌نژاد، جمشیدی و محسنی (۱۳۹۵) در مقاله خود با عنوان «تحول در مفهوم امنیت در پرتو جهانی‌شدن و فناوری اطلاعات و ارتباطات نوین» به بررسی تحولات رخ داده در سطح کلان بین‌الملل پرداخته و در این میان مطرح کرده‌اند که مفهوم امنیت نیز تحت تأثیر تحولات در سطح کلان و ظهور فناوری‌های جدید دستخوش تغییر شده است. سؤال مطرح‌شده در این مقاله این است که با شروع عصر جهانی‌شدن و ظهور فناوری‌های جدید، مفهوم امنیت دستخوش چه تغییراتی شده است.

نوری نائینی (۱۳۷۸) در مقاله «استراتژی جهانی در امنیت غذایی» به نقش غذا و امنیت غذایی در راستای حفظ جان انسان پرداخته است. وی بیان می‌کند که وجود ناامنی در تأمین غذا، موجب بروز ناامنی‌های اجتماعی اقتصادی شده و ممکن است در سطح بین‌المللی نیز باعث ایجاد جنگ شود. **خضری (۱۳۸۲)** نیز در مقاله «امنیت غذایی و امنیت ملی» به تبیین امنیت غذایی به عنوان یکی از عوامل بسیار مهم در حفظ نظام‌های سیاسی پرداخته است.

وی در این اثر پژوهشی، نحوه تعامل امنیت غذایی و امنیت ملی، وضعیت امنیت غذایی کشور در دو سطح کلان و خرد و همچنین تهدیدها و فرصت‌های آن را بررسی کرده و در پایان به این نتیجه رسیده است که امنیت غذایی در سطح کلان از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار است و در راستای تقویت امنیت ملی است،

تصویر ۱. چارچوب مفهومی امنیت در دیدگاه باری بوزان (بوزان، ۱۳۹۰)

تک‌بعدی را به پنج بخش نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی گسترش داد. از نظر وی بحث اصلی در مسئله امنیت، رهایی از تهدیدهاست.

۳. یافته‌های پژوهش

۳-۱. بررسی ابعاد جدید امنیت در دستورکار بین‌المللی

تحول در مفهوم امنیت در دستورکار بین‌المللی از سال ۲۰۰۰ و با تصویب «سند توسعه هزاره» آغاز شد و در سال ۲۰۱۵ با تصویب «سند توسعه پایدار» ادامه پیدا کرد. سند توسعه هزاره با هدف ریشه‌کنی فقر، دستیابی به آموزش همگانی، برابری جنسیتی، توانمندسازی زنان، کاهش مرگ‌ومیر و ایجاد مشارکت به منظور توسعه و در راستای گسترش مفاهیم جدید از امنیت (تحت عنوان امنیت غذا، امنیت جنسی، امنیت آموزشی) با مشارکت و تعهد دولت‌ها به وجود آمد و توانست به موفقیت‌هایی در زمینه آرمان‌های مورد تعهد دست یابد (WHO, 2000).

اصلی‌ترین رویکرد سنتی به مفهوم امنیت است، تهدیدات نظامی، مرکز سنتی نگرانی‌های مربوط به امنیت ملی است. معمولاً اقدام نظامی می‌تواند همه اجزای دولت را تهدید کند و در عمل نیز این‌گونه است (بوزان، ۱۳۹۰: ۱۴۱).

تجدید نظر در مطالعات مربوط به حوزه امنیت را باری بوزان آغاز کرد. او با تألیف کتاب «مردم - دولت‌ها و هراس» توانست جامع‌ترین تحلیل علمی را در باب مفهوم امنیت ارائه دهد (تصویر شماره ۱). از نظر بوزان، بقای دولت‌ها یا بازیگران دولتی، دیگر نه‌تنها عوامل نظامی تهدید نمی‌شود، بلکه بایستی سایر حوزه‌های موضوعی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را نیز بدان اضافه کرد؛ بنابراین اگرچه به طور سنتی، نظریه امنیت ملی به حوزه نظامی وابسته بود، اما امروزه این امنیت ملتهاست که به عنوان مهم‌ترین به وجود آورندگان مفهوم هویت، امنیت ملی را تعیین می‌کنند (بوزان، ۱۳۹۰: ۱۶). بوزان امنیت مضیق را زیر سؤال برد و امنیت

جدول ۱. تفکیک دو رویکرد امنیت مضیق و امنیت موسع

امنیت مضیق		امنیت موسع
بازیگر	دولت‌ها	دولت‌ها، افراد، نهادهای غیردولتی داخلی، نهادهای سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
سطح تحلیل	ملی	زیر ملی، ملی و جهانی
هستی‌شناسی	دولت به عنوان مرجع امنیت ماهیت امنیت تک‌بعدی و نظامی	افراد انسانی به عنوان مرجع امنیت ماهیت امنیت هم‌متکثر
روش‌شناسی	روش‌های تجربی (پوزیتیویسم)	ترکیبی از روش‌های تجربی در کنار روش‌های فراپوزیتیویستی (گفتمانی، تفسیری و غیره)
غایت‌شناسی	رسیدن به ثبات دولت	رسیدن به امنیت بشری - جهانی
جایگاه هنجارها	تنها هنجار بقای دولت است	مجموعه‌ای از هنجارها (حقوق بشر، حفظ محیط زیست و غیره)

منبع: یافته‌های پژوهشگران

ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه.

۵. دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران.

۶. تضمین دسترسی به آب و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همه.

۷. تضمین دسترسی به منابع انرژی مقرون به صرفه، مطمئن، پایدار و نوین.

۸. ترویج رشد اقتصادی ماندگار، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و بهره‌ور و اشتغال شرافت‌مندانه برای همه.

۹. ساختن زیربنای مقاومتی، ترویج صنعتی‌سازی پایدار و فراگیر و ترویج نوآوری.

۱۰. کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها.

۱۱. تبدیل شهرها و سکونت‌گاه‌های انسانی به مکان‌های همه‌شمول، امن، مقاوم و پایدار.

۱۲. تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف.

«سند توسعه پایدار» نیز با عنوان «دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار» در تاریخ دسامبر ۲۰۱۵ به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید که یک برنامه ۱۵ ساله دیگر را برای تحقق توسعه پایدار در کشورهای جهان ارائه کرد. این برنامه شامل ۱۷ هدف اصلی در عرصه‌های مختلف فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و ۱۶۹ هدف فرعی است (United Nations, 2015).

۱-۱-۳. اهداف سند توسعه پایدار

۱. پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا.

۲. پایان دادن به گرسنگی، تحقق امنیت غذایی و تغذیه بهتر و توسعه کشاورزی.

۳. تضمین یک زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین.

۴. تضمین آموزش باکیفیت، برابر و فراگیر و

۳-۱-۲. سند توسعه پایدار و مفهوم امنیت غذا

دومین هدف در سند توسعه پایدار به امنیت غذایی اختصاص دارد. این بخش از سند با هدف پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه و ترویج کشاورزی پایدار، خواستار اقدام جمعی برای رسیدگی به ریشه‌های پیچیده گرسنگی و سوءتغذیه در سطح جهان است (OSCE, 2018). در این سند همچنین پیش‌بینی می‌شود که در دهه‌های آتی مسائل مربوط به امنیت غذایی در ایجاد ثبات در سطح جهان از اهمیت بالایی برخوردار خواهند شد (De-partment of Economic and Social Affairs Sustainable Development, 2018).

به همین دلیل رهبران جهان به دنبال تغییر برنامه‌های خود و رسیدن به امنیت غذایی متعهد می‌شوند تا مشوق‌های مالی را برای توسعه عرضه مواد غذایی و مصرف غذا مطابق با الگوهای غذایی مبتنی بر گیاهان به کار گیرند. این برنامه غذایی شامل یک رژیم سالم است که سبزیجات، میوه، حبوبات، آجیل و دانه‌های جامد نقش اساسی در آن دارند (Pérez-Escamilla, 2017).

در سند توسعه پایدار برای مواجهه با ناامنی غذایی و تأمین امنیت غذا مجموعه‌ای اهداف فرعی نیز ذکر شد:

پایان دادن به فقر و تضمین دسترسی همه به ویژه فقرا و اقشار آسیب‌پذیر از جمله نوزادان به غذای سالم، مغذی و کافی در طول سال تا سال ۲۰۳۰.

پایان دادن به همه اشکال سوءتغذیه تا سال ۲۰۳۰ و پاسخ‌گویی به نیازهای غذایی دختران نوجوان، زنان باردار، مادران شیرده و افراد سالمند.

تضمین استقرار نظام‌های پایدار تولید مواد غذایی

۱۳. اقدام عاجل برای رویارویی با تغییر اقلیم و آثار آن.

۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی برای توسعه پایدار.

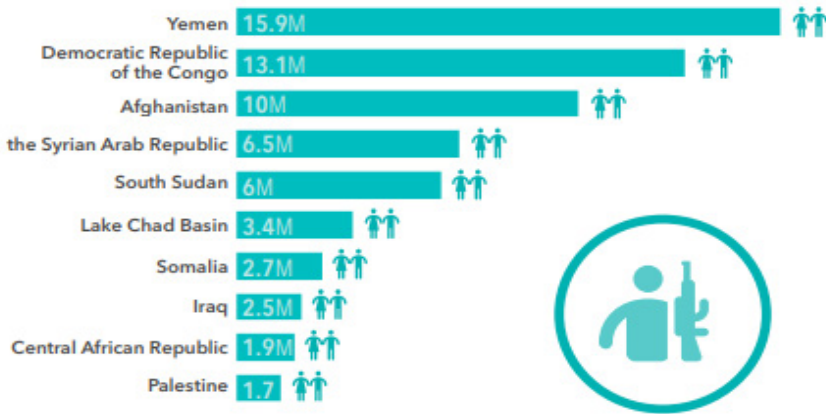
۱۵. پاسداشت، احیا و ترویج استفاده پایدار از بوم‌سازگان‌های زمینی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و توقف و معکوس‌سازی روند تخریب یا فرسایش زمین و همچنین متوقف ساختن تخریب تنوع زیستی.

۱۶. ترویج جوامع صلح‌جو و فراگیر برای توسعه پایدار، برقراری امکان دسترسی به عدالت برای همه و ایجاد مؤسسات مؤثر، پاسخ‌گو و فراگیر در همه سطوح.

۱۷. تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای (تحقق) توسعه پایدار (United Nations, 2015).

۲.۳. بررسی ابعاد جدید امنیت با تأکید بر سند توسعه پایدار.

اهداف ۱۷ گانه سند توسعه پایدار در قالب ابعاد جدید امنیت (امنیت غذایی، امنیت بهداشتی، امنیت آموزشی، امنیت آب، امنیت انرژی، امنیت اقتصادی، امنیت اجتماعی و غیره) به دنبال ایجاد جهانی عدالت‌محور، بردبار و آزاد است که در آن انسان‌ها در هماهنگی و سازگاری با محیط‌زیست زندگی می‌کنند و از حیات وحش و سایر گونه‌ها نیز محافظت می‌نمایند. با توجه به گسترده بودن ابعاد جدید امنیت مورد تأکید در سند توسعه پایدار، در مباحث بعدی از پژوهش به صورت موردی به بررسی امنیت غذایی، امنیت آب و امنیت انرژی خواهیم پرداخت.

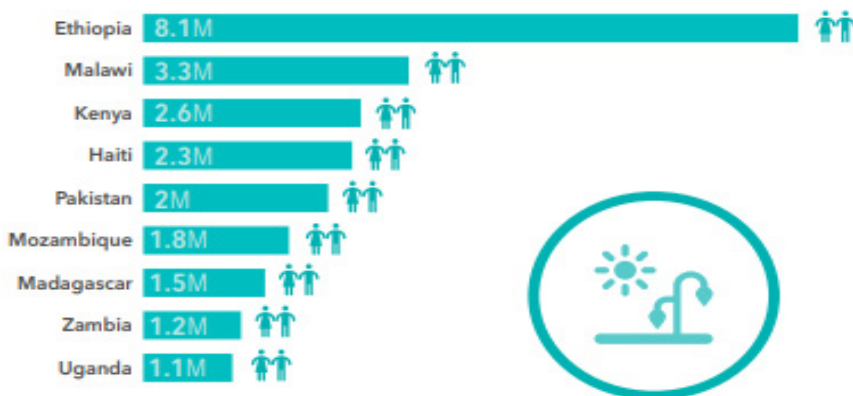
تصویر ۲. بررسی تعداد افراد درگیر ناامنی غذایی حاد تحت تأثیر اختلافات مدنی و جنگ (۲۰۱۸) (Food Security Information Network, 2019)

با توجه به اهمیت یافتن مسئله امنیت غذایی، سازمان‌های متعددی همچون سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد^۱ سازمان برنامه جهانی غذا^۲ و

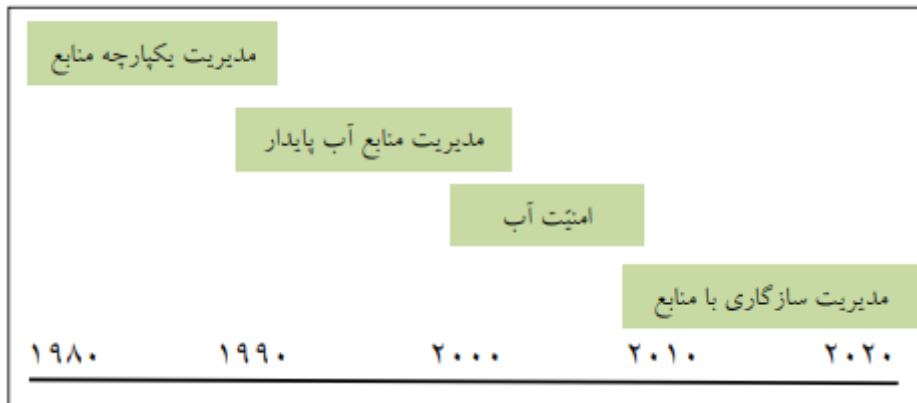
و اتخاذ روش‌های انعطاف‌پذیر در کشاورزی تا سال ۲۰۳۰ که باعث افزایش بهره‌وری و تولید می‌شوند.

حفظ تنوع ژنتیکی دانه‌ها، گیاهان پرورشی، حیوانات پرورشی و اهلی‌شده و گونه‌های وحشی مربوطه (United Nations, 2015).

1. UN Food and Agriculture Organization
2. World Food Program

تصویر ۳. بررسی تعداد افراد درگیر ناامنی غذایی حاد تحت تأثیر تغییرات آب و هوایی (۲۰۱۸) (Food Security Information Network, 2019)

تصویر ۴. ظهور مفاهیم جدید مرتبط با امنیت آب در طول زمان

(نصرتی، کاویانی‌راد و ساسان‌پور، ۱۳۹۸).

ششمین هدف از سند توسعه پایدار که دارای ۶ هدف فرعی و ۲ راهکار است، به موضوع امنیت آب پرداخته شده است. در این سند بیان شده که تا سال ۲۰۳۰ تمام جوامع در سراسر جهان به آب پاک، بهداشت مناسب، امکان شست‌وشوی دست، امکان بهداشت قاعدگی و همچنین ارتقای بهداشت دسترسی خواهند داشت. در این چشم‌انداز جهانی اعتقاد بر این است که می‌توان بحران جهانی آب را در طول سال‌های آتی با استفاده از روش‌هایی چون حفاری، توسعه و تعمیر چاه‌ها، آموزش اعضای محلی در مورد چگونگی حفظ جریان آب، نظارت بر ساخت حمام‌ها و دستشویی‌ها و ارتقاء شیوه‌های بهداشت سالم از طریق برنامه‌ریزی آموزشی و تغییر رفتار مصرف‌کنندگان حل کرد (Reid, 2020).

این در حالی است که بیشتر انسان‌هایی که در سراسر جهان زندگی می‌کنند، از بهداشت کامل بهره نمی‌برند؛ به‌گونه‌ای که از هر ۱۰ نفر تنها ۳ نفر به آب آشامیدنی سالم دسترسی دارند و ۲/۴ میلیارد نفر نیز در سراسر

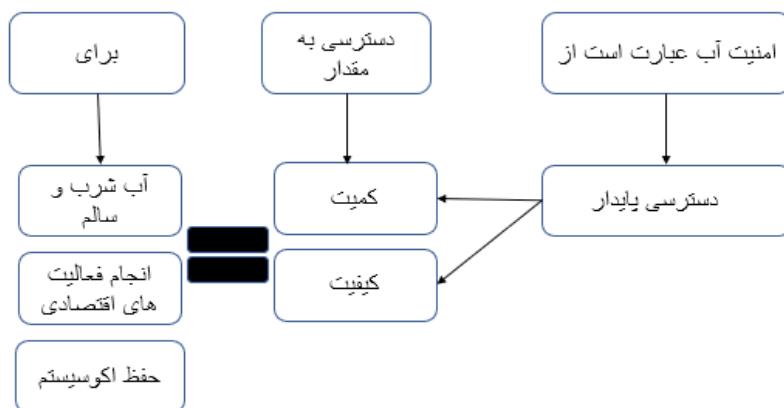
صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی^۳ به مسائل مربوط به امنیت غذا اختصاص دارند و همواره تلاش می‌کنند تا بتوانند برای رسیدن به امنیت غذایی گام‌هایی هرچند کوچک بردارند؛ همچنین این سه سازمان در حال همکاری با یکدیگر در یک برنامه درازمدت توسعه پایدار تحت عنوان وب‌سایت بدون گرسنگی^۴ هستند که امنیت غذایی مردم را برای امروز و آینده بهبود می‌بخشد (Ndongo-Seh, 2019).

۳-۱-۳. سند توسعه پایدار و امنیت آب

افزایش تقاضا برای آب و محدودیت منابع آبی، فشار بر دولت‌ها را برای تأمین آب پایدار افزایش داد که به دنبال خود پارادایم جدیدی با عنوان «امنیت آب» شکل گرفت؛ اما از یک دهه پیش به دلیل کمبود شدید منابع آبی به‌ویژه در مناطق خشک علاوه بر مفهوم امنیت آب، به اصطلاح «مدیریت سازگاری با منابع آب» به طور فزاینده‌ای به دلیل شرایط اقلیمی و انطباق با آن توجه شده است

3. International Fund for Agricultural Development

4. Zerohunger

تصویر ۵. تعریف مربوط به امنیت آب (منبع: یافته‌های نویسندگان)

5; 2004). سازمان ملل متحد نیز در سال ۲۰۰۰ امنیت انرژی را با عنوان «قابلیت دسترسی به انرژی در تمام زمان‌ها، در اشکال مختلف، در کمیت‌های مناسب و در قیمت‌های قابل پرداخت» تعریف کرد (Dannreuther, 2003).

تصویر شماره ۶ نشان می‌دهد که امنیت انرژی را فعالان اصلی در بازار انرژی یعنی عرضه‌کنندگان، تقاضاکنندگان و شرکت‌های نفتی به صورت مشترک تضمین می‌کنند.

در همین راستا هفتمین هدف از سند توسعه پایدار به موضوع امنیت انرژی اختصاص پیدا کرده است و دارای اهداف فرعی زیر است:

۱. تضمین دسترسی به خدمات مقرون به صرفه، مطمئن و نوین در حوزه انرژی تا سال ۲۰۳۰.
۲. افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ترکیب جهانی انرژی تا سال ۲۰۳۰ (United Nations, 2015).

جهان به سرویس‌های بهداشتی اولیه مانند توالت دسترسی ندارند (سازمان ملل) و هر روز بیش از ۸۰۰ کودک زیر پنج سال به علت بیماری‌های ناشی عدم دسترسی به آب مثل اسهال و بهداشت پایین آب می‌میرند (Sustainable Development Goals, 2018).

در ارتباط با سازمان‌های مربوط به امنیت آب می‌توان به سازمان مشارکت جهانی آب^۵، شورای جهانی آب^۶ و انجمن بین‌المللی آب^۷ اشاره کرد.

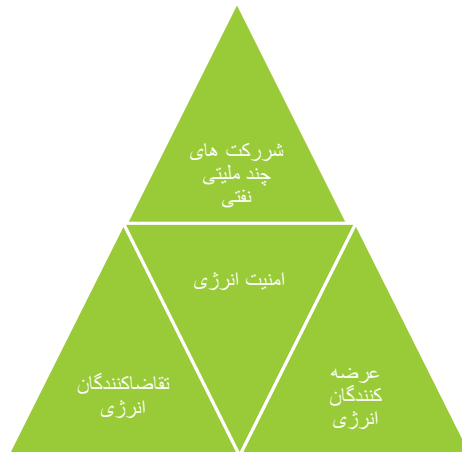
۳-۱-۴. سند توسعه پایدار و مفهوم امنیت انرژی

از نظر باری بارتون، امنیت انرژی شرایطی است که اکثریت یک ملت یا تمام آن‌ها می‌توانند دسترسی مناسبی به منابع انرژی با قیمت‌های معقول در حال حاضر و آینده فارغ از احتمال قطع و ریسک بالا داشته باشند (Barton, Redgwell, Rønne & Zillman, 2015).

5. Global Water Partnership

6. Worldwatercouncil

7. International Water Resources Association

تصویر ۶. فعالان اصلی مربوط به امنیت انرژی

۲-۳. بررسی اقدامات عملی موفق‌ترین دولت‌ها در راستای ابعاد جدید امنیت

در زمینه بررسی اقدامات صورت‌گرفته از سوی دولت‌ها بایستی بیان کرد که با توجه به آمارهای جهانی منتشرشده طی سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸، هیچ کشوری تاکنون نتوانسته است به صورت کامل در اجرای اهداف ۱۷ گانه سند به موفقیت دست یابد (Sachs, Schmidt, Traub, Kroll, Lafortune & Fuller, 2018).

با توجه به نتایج حاصل‌شده، کشور سوئد ۸۵ درصد از مسیر رسیدن به توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ را پیموده و رتبه اول را در میان تمامی کشورهایی که این سند را اجرا کرده‌اند، به خود اختصاص داده است. بعد از کشور سوئد، دانمارک و فنلاند هر کدام با امتیاز ۸۴/۶ و ۸۳ درصد در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند و سه کشور کنگو، چاد و جمهوری مرکزی آفریقا هر کدام به‌ترتیب با امتیاز ۴۴، ۴۲/۸ و ۳۷/۷ درصد در انتهای این رتبه‌بندی قرار دارند. در این رده‌بندی، کشور ژاپن

سازمان آژانس بین‌المللی انرژی^۸، مجمع بین‌المللی انرژی^۹ و شورای جهانی انرژی^{۱۰} نیز سازمان‌هایی مهم در حوزه امنیت انرژی محسوب می‌شوند و اقدامات متعددی را در همین راستا انجام می‌دهند. برای مثال، اقدامات مجمع بین‌المللی انرژی در برگزاری نشست‌های آن خلاصه می‌شود. تاکنون مجمع بین‌المللی انرژی ۱۶ نشست برگزار کرده و شانزدهمین نشست این مجمع با هدف اصلاح سیاست‌ها و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری از طریق ارتقاء دانش و انتقال تجربیات در سال ۲۰۱۸ به میزبانی هند و با همکاری چین و کره برگزار شده است. در این مجمع وزرای نفت ۴۲ کشور حضور داشتند (International Energy Forum, 2018).

8. International Energy Agency

9. International Energy Forum

10. World Energy Council

جدول ۲. رتبه‌بندی کشورها بر اساس میزان پیشرفت در اجرای اهداف سند توسعه پایدار (۲۰۱۸)

رتبه	کشور	امتیاز
۱	سوئد	۸۵/۰
۲	دانمارک	۸۴/۶
۳	فنلاند	۸۳/۰
۱۵	ژاپن	۷۸/۵
۲۰	کانادا	۷۶/۸
۱۵۴	جمهوری دموکراتیک کنگو	۴۳/۴
۱۵۵	چاد	۴۲/۸
۱۵۶	جمهوری آفریقای مرکزی	۳۷/۷

(Sachs et al., 2018)

۳-۲-۱. بررسی اقدامات عملی انجام‌شده از سوی دولت سوئد در جهت تحقق ابعاد جدید امنیت

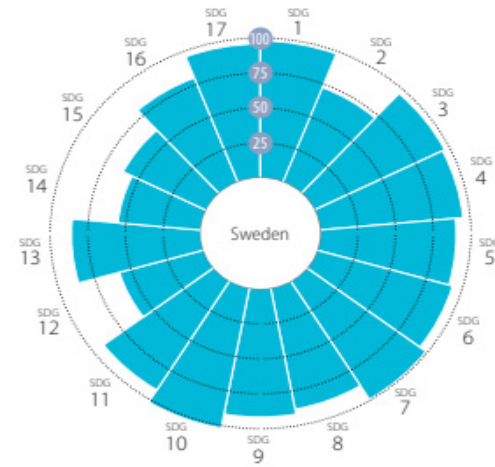
کشور پادشاهی سوئد با داشتن یکی از اقتصادهای توسعه‌یافته جهان، به عنوان کشوری باثبات هم از نظر سرمایه‌گذاری و هم از نظر سیاسی شناخته می‌شود؛ بنابراین این دولت به دلیل وجود شرایط صلح‌آمیز و دموکراتیک، فرهنگ توسعه‌یافته، همکاری میان تمام بازیگران و توسعه اقتصادی قوی، در اجرای سند چشم انداز ۲۰۳۰ بسیار خوب عمل کرده و از میان ۱۵۶ کشور در رتبه اول قرار گرفته است (The Global Goals for Sustainable Development, 2017).

همان‌گونه که در تصویر شماره ۷ (نصرتی و همکاران، ۱۳۹۸) مشاهده می‌شود، دولت سوئد در اجرای اهداف پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا (هدف شماره ۱)، تضمین دسترسی به

از قاره آسیا با امتیاز ۷۸/۵ درصد در جایگاه پانزدهم و کشور کانادا از قاره آمریکا با امتیاز ۷۶/۸ درصد در جایگاه بیستم قرار دارد (Sachs et al., 2018).

در این پژوهش تصمیم گرفتیم به بررسی اقداماتی بپردازیم که سه کشور سوئد، کانادا و ژاپن از سه قاره اروپا، آمریکای شمالی و آسیا در جهت تحقق دستیابی به ابعاد جدید مدنظر در سند توسعه پایدار انجام داده‌اند؛ انتخاب این سه کشور به این دلیل است که هر کدام از آن‌ها در رنکینگ مقام اول را در قاره خود در جهت اجرای سند توسعه پایدار دارند.

از نکات قابل‌توجه در جدول رتبه‌بندی این است که کشورهایی هستند که در صدر اقتصادهای بزرگ جهانی قرار ندارند، ولی در ردیف پیش‌تاز و رهبر اجرای اهداف سند توسعه پایدار رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص داده‌اند و بالعکس کشورهایی چون چین و روسیه در رتبه‌های ۵۴ و ۶۳ قرار گرفته‌اند (Kroll, 2018) (جدول شماره ۲).

تصویر ۷. میزان پیشرفت دولت سوئد در اجرای اهداف ۱۷ گانه سند توسعه پایدار ۲۰۱۸ (Sachs et al., 2018)

در سال ۲۰۰۴ به اجرا درآمد (FAO, 2018a).

تصویب لایحه استراتژی غذا در سال ۲۰۱۷: لایحه استراتژی غذا در سال ۲۰۱۷ با هدف عرضه مواد غذایی قابل رقابت در سراسر جهان، تولید مواد غذایی بدون رساندن آسیب به محیط زیست، ایجاد اشتغال و کمک به توسعه پایدار تصویب شد (Ministry of Enterprise and Innovation, 2017).

حمایت مالی دولت از بخش کشاورزی در سراسر جهان: دولت سوئد با همکاری سازمان فائو پروژه‌های متعددی را در راستای تحقق امنیت غذایی پایدار در سراسر جهان تا سال ۲۰۳۰ انجام داده است؛ برای نمونه، دولت سوئد با همکاری سازمان فائو از سال ۲۰۱۷ یک پروژه سه ساله را با هدف کاهش میزان ناامنی غذایی در منطقه دریاچه چاد در نزدیکی کامرون و نیجریه شروع کرده است تا بتواند خانواده‌های آسیب‌پذیر را تا مرز خودکفایی حمایت کنند (FAO, 2018b).

منابع انرژی مقرون به صرفه، مطمئن، پایدار و نوین (هدف شماره ۷) و کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها (هدف شماره ۱۰) عملکرد بسیار خوبی از خود نشان داده است.

۳-۲-۲. برخی از مهم‌ترین اقدامات دولت سوئد در جهت تحقق امنیت غذایی، امنیت آب و امنیت انرژی

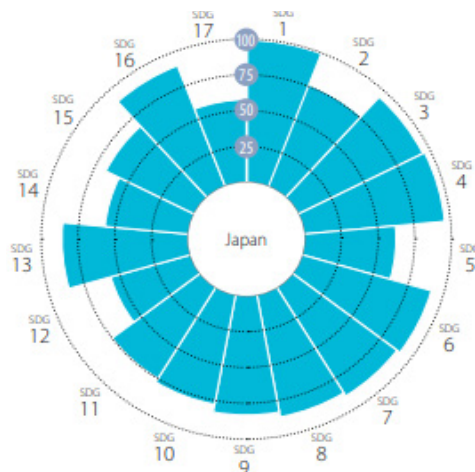
حمایت دولت از حفظ تنوع گیاهان، دانه‌ها و بذره‌های قدیمی (The Global Goals for Sustainable Development, 2017). در همین راستا می‌توان به عضویت فعال دولت سوئد در پیمان بین‌المللی منابع گیاهی اشاره کرد. این پیمان در سال ۲۰۰۱ با عضویت کشورهای متعددی همچون سوئد با هدف حفاظت و استفاده پایدار از تمام منابع ژنتیکی گیاهی برای مواد غذایی و کشاورزی و به اشتراک‌گذاری و استفاده عادلانه و منصفانه از آن‌ها با هماهنگی کنوانسیون در مورد تنوع زیستی برای کشاورزی پایدار و امنیت غذایی، تصویب و

هدف شماره ۱ (پایان دادن به فقر) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۲ (پایان دادن به گرسنگی) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۳ (تضمین یک زندگی سالم و ایجاد رفاه) (دستیابی کامل به هدف)
هدف شماره ۴ (تضمین آموزش با کیفیت) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۵ (تضمین دسترسی به برابری جنسیتی) (در مسیر دستیابی کامل به هدف تا سال ۲۰۳۰)	هدف شماره ۶ (تضمین دسترسی به آب) (دستیابی کامل به هدف)
هدف شماره ۷ (تضمین دسترسی به انرژی) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۸ (ترویج رشد اقتصادی ماندگار) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۹ (ساخت زیربنای مقاومتی) (در مسیر دستیابی به هدف تا سال ۲۰۳۰)
هدف شماره ۱۰ (کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها) (اطلاعات در دسترس نیست) 	هدف شماره ۱۱ (تبدیل سکونتگاه‌های انسانی به مکان‌هایی امن و پایدار) (در مسیر دستیابی به هدف تا سال ۲۰۳۰)	هدف شماره ۱۲ (تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف) (اطلاعات در دسترس نیست)
هدف شماره ۱۳ (اقدام عاجل برای رویارویی با تغییر اقلیم) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۱۴ (حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۱۵ (احیا و ترویج استفاده از بوم‌سازگانه‌های زمینی) (دستیابی کامل به هدف)
هدف شماره ۱۶ (ترویج جوامع صلح‌جو و دسترسی همگان به عدالت) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۱۷ (تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای تحقق توسعه پایدار) (در مسیر دستیابی به هدف تا سال ۲۰۳۰)	

تصویر ۸. نحوه عملکرد دولت سوئد در اجرای اهداف سند توسعه پایدار ۲۰۱۸ (Sachs et al., 2018)

تعهد بلندمدت دولت برای بهبود وضعیت آب در جهان: دولت سوئد از طریق همکاری‌های بین‌المللی به دنبال بهبود دسترسی تمام انسان‌ها مخصوصاً

ممنوعیت استفاده از کیسه‌های پلاستیکی برای محافظت از دریاها در سال ۲۰۱۷ (UNEP, 2017).

تصویر ۹. میزان پیشرفت دولت ژاپن در اجرای اهداف ۱۷ گانه سند توسعه پایدار ۲۰۱۸ (Sachs et al., 2018)

۳-۲-۳. بررسی اقدامات عملی انجام‌شده از سوی دولت ژاپن در جهت تحقق ابعاد جدید امنیت

کشور ژاپن از میان تمام کشورهای قاره آسیا بهترین عملکرد را در اجرای اهداف سند توسعه پایدار دارد و در رتبه ۱۵ قرار گرفته است (Sustain-able Development Goals, 2017).

همان‌گونه که در تصویر شماره ۹ مشاهده می‌شود، دولت ژاپن در اجرای هدف پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا (هدف شماره ۱) بهترین عملکرد را داشته است و همچنین فعالیت‌های این دولت در جهت اجرای اهداف تضمین یک زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین (هدف شماره ۳) و تضمین آموزش باکیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه (هدف شماره ۴) نیز قابل تحسین است؛ اما تلاش این دولت در اجرای اهداف دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی همه زنان و دختران

زنان و دختران به آب پاک و بهداشت است. در سال ۲۰۱۵ دولت سوئد برای حمایت از دسترسی کشورهای در حال توسعه به آب پاک ۹۵ میلیون دلار پرداخت و در همان سال خود را متعهد کرد که تا سال ۲۰۳۰ برای بهبود دسترسی ۶۰ میلیون نفر به آب سالم تلاش کند.

سوئد به عنوان اولین کشور دست‌یابنده به انرژی تجدیدپذیر در اتحادیه اروپا شناخته می‌شود. در حال حاضر تقریباً بیش از ۵۰ درصد از تولید انرژی در سوئد از منابع تجدیدپذیر است (Swedish Institute, 2018)؛ همچنین این دولت در زمینه امنیت انرژی به کشورهای در حال توسعه (عمدتاً از کشورهای جنوب صحرای آفریقا) برای دستیابی آن‌ها به انرژی پایدار مشاوره مستقیم و رایگان ارائه می‌کند (Smart City Sweden, 2017).

۳-۲-۵. بررسی اقدامات عملی انجام‌شده از سوی دولت کانادا در جهت تحقق ابعاد جدید امنیت

کانادا شمالی‌ترین کشور قاره آمریکا و دومین کشور بزرگ جهان پس از روسیه است. دولت کانادا برنامه ۲۰۳۰ را برنامه‌ای جهانی می‌داند و خود را متعهد به اجرای این برنامه در داخل و خارج از کشور کرده است و مهم‌ترین هدف آن، دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران است (Canadian In-ternational Development Agency, 2009).

همان‌گونه که در تصویر شماره ۱۱ مشاهده می‌شود، دولت کانادا در پیشبرد اهداف پایان دادن به فقر در همه اشکال آن و در همه جا (هدف شماره ۱) و تضمین آموزش باکیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه (هدف شماره ۴) بسیار موفق عمل کرده و در اجرای هدف تضمین یک زندگی توأم با سلامت و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین (هدف شماره ۳) نیز تلاش قابل‌قبولی داشته است.

۳-۲-۶. برخی از مهم‌ترین اقدامات دولت کانادا در جهت تحقق امنیت غذایی، امنیت آب و امنیت انرژی

برنامه‌ریزی برای افزایش امنیت غذایی در جوامعی که در حال حاضر در وضعیت ناامنی غذایی به سر می‌برند: دولت کانادا در موارد متعددی به کشورهایی که در وضعیت بحران قرار گرفته‌اند، کمک کرده است که برای نمونه، در سال ۲۰۱۷ در جهت حمایت از امنیت غذایی در سراسر جهان، ۱۱۹/۲۵ میلیون دلار به مناطق نیجریه، جنوب سودان، سومالی و یمن کمک کرده است (Canadian International Development Agency, 2009).

(هدف شماره ۵)، تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف (هدف شماره ۱۲)، حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی برای توسعه پایدار (هدف شماره ۱۴) و مخصوصاً در اجرای هدف شماره ۱۷ یعنی تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای تحقق توسعه پایدار کافی نیست.

۳-۲-۴. برخی از مهم‌ترین اقدامات دولت ژاپن در جهت تحقق امنیت غذایی، امنیت آب و امنیت انرژی

پس از تصویب سند توسعه پایدار، دولت ژاپن مهم‌ترین هدف خود را در بحث امنیت غذایی، افزایش میزان خودکفایی این کشور در حوزه غذا بیان کرده است. دولت ژاپن علاوه بر حمایت از رسیدن به خودکفایی داخلی، از کشورهای در حال توسعه نیز برای رسیدن امنیت غذایی حمایت می‌کند.

استفاده از امکانات و شیوه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای تأمین آب پایدار: کشور ژاپن به عنوان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان انرژی و رهبر نوآوری و توسعه فناوری انرژی شناخته می‌شود؛ به همین دلیل، دولت ژاپن در جهت اجرای هفتمین هدف از سند توسعه پایدار، اقدامات خود را در جهت انجام برنامه‌ها و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر برای کاهش میزان کربن قرار داده است (International Energy Agency, 2016). در همین زمینه بایستی بیان کرد که ژاپن در سال ۲۰۱۸ دارای ۹۰ ایستگاه سوخت هیدروژنی بوده و پیش‌بینی کرده است که تعداد آن‌ها را در سال ۲۰۳۰ به ۹۰۰ ایستگاه افزایش دهد (Hastie, 2018).

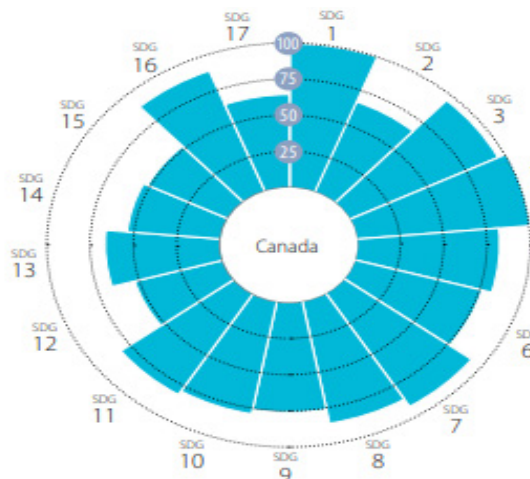
حمایت ژاپن از کشورهای در حال توسعه برای دستیابی به انرژی ارزان، تجدیدپذیر و کم‌کربن (Sustainable Development Goals, 2017).

هدف شماره ۱ (پایان دادن به فقر) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)	هدف شماره ۲ (پایان دادن به گرسنگی) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۳ (تضمین زندگی سالم و ایجاد رفاه) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)
هدف شماره ۴ (ساخت زیربنای مقاومتی) (در مسیر دستیابی کامل به هدف تا سال ۲۰۳۰)	هدف شماره ۵ (دستیابی به تساوی جنسیتی) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۶ (تضمین دسترسی به آب) (دستیابی کامل به هدف)
هدف شماره ۷ (تضمین دسترسی به انرژی) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۸ (ترویج رشد اقتصادی ماندگار) (در مسیر دستیابی کامل به هدف تا سال ۲۰۳۰)	هدف شماره ۹ (ساخت زیربنای مقاومتی) (در مسیر دستیابی کامل به هدف تا سال ۲۰۳۰)
هدف شماره ۱۰ (کاهش نابرابری در درون و میان کشورها) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)	هدف شماره ۱۱ (تبدیل سکونت گاهی انسانی به مکان های امن و پایدار) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)	هدف شماره ۱۲ (تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)
هدف شماره ۱۳ (اقدام عاجل برای روبرویی با تغییر اقلیم) امتیاز مورد نیاز در حال کاهش یافتن است	هدف شماره ۱۴ (حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۱۵ (احیا و ترویج استفاده پایدار از بوم سازگان های زمینی) (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)
هدف شماره ۱۶ (ترویج جوامع صلح جو و دسترسی همگان (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است) به عدالت)	هدف شماره ۱۷ تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری های جهانی (نمره متوسط برای دستیابی به هدف در حال افزایش است)	

تصویر ۱۰. راهنمای نحوه عملکرد دولت ژاپن در اجرای اهداف سند توسعه پایدار ۲۰۱۸ (Sachs et al., 2018)

محصولات ارگانیک است. برنامه افزایش تولید محصولات کشاورزی ارگانیک از سال ۲۰۱۵ شروع شده است و هدف آن رسیدن به صادرات محصولات

حمایت دولت از افزایش تولید محصولات کشاورزی ارگانیک: یکی از سریع ترین بخش های کشاورزی در حال توسعه در کشور کانادا، صنایع

تصویر ۱۱. میزان پیشرفت کانادا در اجرای اهداف ۱۷ گانه سند توسعه پایدار (۲۰۱۸) (Sachs et al., 2018)

تعهد کانادا برای مقابله با تغییرات آب و هوایی و سرمایه‌گذاری در بخش انرژی تجدیدپذیر در کشورهای درحال توسعه: دولت کانادا در قالب موافقت‌نامه کپنهاگ که در سال ۲۰۰۹ به تصویب رسید، به طیف وسیعی از برنامه‌ها و ابتکارات، کشورهای درحال توسعه برای مدیریت خطرات، ایجاد مقاومت در برابر تغییرات آب و هوایی، مدیریت منابع طبیعی پایدار و به‌خصوص استفاده از فناوری های انرژی پاک و حفظ زیرساخت‌های انرژی کمک می‌کند که نمونه آن کمک ۲/۶۵ میلیاردی این دولت در سال ۲۰۱۵ به کشورهای درحال توسعه است. این مشارکت بزرگ‌ترین کمک مالی کانادا در زمینه مقابله با تغییرات اقلیمی است که به کشورهای درحال توسعه کمک می‌کند تا به اقتصادهای کم‌کربن دست یابند (EU Climate Action, 2018).

تصویب برنامه چارچوب پان کانادایی: در تاریخ ۹ دسامبر ۲۰۱۶، چارچوب پان کانادایی در مورد

آرگانیک به ارزش ۷۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۵ است (Agriculture and Agri-Food Canada, 2018).

سرمایه‌گذاری دولت کانادا برای رسیدن به امنیت آب در سراسر جهان و حمایت از ابتکارات مربوط به آب در کشورهای درحال توسعه (Government of Canada, 2017a)؛ همچنین دولت کانادا یکی از کشورهایی است که تحت عنوان پروژه حمایت از عراق مبلغ ۵ میلیون دلار را به عنوان کمک بشردوستانه برای دسترسی ۲۸۵ هزار نفر به آب آشامیدنی سالم به این کشور کمک کرده است (Government of Canada, 2017b).

در زمینه امنیت انرژی در کانادا می‌توان این‌گونه بیان کرد که ۸۰ درصد از برق تولیدشده در کشور کانادا از منابع تجدیدپذیر به دست می‌آید و این امر باعث شده است که دولت کانادا در هفتمین هدف از سند توسعه پایدار یعنی دسترسی به انرژی مقرون‌به‌صرفه و پاک پیشرفت قابل توجهی داشته باشد.

هدف شماره ۱ (پایان دادن به فقر) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۲ (پایان دادن به گرسنگی) (نمره متوسط برای دستیابی کامل به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۳ (تضمین زندگی سالم و ایجاد رفاه) (در مسیر دستیابی به هدف تا سال ۲۰۳۰)
هدف شماره ۴ (ساخت زیربنای مقاومتی) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۵ (دسترسی به تساوی جنسیتی) (نمره متوسط برای دستیابی کامل به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۶ (تضمین دسترسی به آب) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)
هدف شماره ۷ (تضمین دسترسی به انرژی) (دستیابی کامل به هدف)	هدف شماره ۸ (ترویج رشد اقتصادی ماندگار) (نمره متوسط برای دستیابی کامل به هدف در حال افزایش است)	هدف شماره ۹ (ساخت زیربنای مقاومتی) (نمره متوسط برای دستیابی کامل به هدف در حال افزایش است)
هدف شماره ۱۰ (کاهش نابرابری در درون و میان کشورها) (امتیاز مورد نیاز در حال کاهش یافتن است)	هدف شماره ۱۱ (تبدیل سکونت گاهی انسانی به مکان های امن و پایدار) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)	هدف شماره ۱۲ (تضمین الگوهای پایدار تولید و مصرف) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)
هدف شماره ۱۳ (اقدام عاجل برای رویارویی با تغییر اقلیم) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۱۴ (حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)	هدف شماره ۱۵ (احیا و ترویج استفاده پایدار از بوم سازگان های زمینی) (امتیاز ثبت شده کمتر از ۵۰٪ از حداقل مورد نیاز است)
هدف شماره ۱۶ (ترویج جوامع صلح جو و دسترسی همگان به عدالت) (به هدف تا سال ۲۰۳۰)	هدف شماره ۱۷ (تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری های جهانی برای تحقق توسعه پایدار) (اطلاعات در دسترس نمی‌باشد)	

تصویر ۱۲. راهنمای نحوه عملکرد دولت کانادا در اجرای اهداف سند توسعه پایدار ۲۰۱۸ (Sachs et al., 2018)

افزایش انطباق و انعطاف پذیری در برابر تغییرات آب و هوایی را در خود جای داده است که برای نمونه می‌توان به برنامه استانداردسازی سوخت

رشد پاک و تغییرات اقلیمی به تصویب رسید. این چارچوب بیش از ۵۰ اقدام مشخص در رابطه با کاهش میزان آلودگی کربن و راهکارهایی برای

جدول ۳. جایگاه سه کشور سوئد، ژاپن و کانادا در جهت اجرای ابعاد جدید امنیت در سند توسعه پایدار (۲۰۱۷-۲۰۱۸)

امنیت غذایی	امنیت آب	امنیت انرژی	امنیت اقتصادی	امتیاز	رتبه	نهایی
۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۷
سوئد	۱/۷۰	۱/۷۳	۲/۹۵	۷/۹۰	۵/۹۷	۷/۹۷
ژاپن	۶/۷۴	۶/۷۵	۳/۹۴	۷/۹۰	۸/۸۷	۳/۸۸
کانادا	۹/۶۳	۶/۶۵	۱/۸۸	۴/۷۵	۲/۹۱	۵/۹۱

(Sachs et al., 2018)

نتایج و یافته‌های تحقیق به ما نشان داد:

تاکنون هیچ کشوری نتوانسته است در اجرای تمامی اهداف ۱۷ گانه سند توسعه پایدار به موفقیت کامل دست یابد.

اکثر کشورهای آفریقایی و جنوب آسیایی درگیر مسائلی چون ناامنی غذایی، عدم دسترسی به آب پاک و انرژی هستند و علی‌رغم نیاز مبرم برای اصلاح جامعه خود در جهت اجرای سند توسعه پایدار بسیار ضعیف عمل کرده‌اند.

نکته مهم دیگر آن است که در جدول رتبه‌بندی، کشورهای در رتبه‌های بالا هستند که در صدر اقتصادهای بزرگ جهانی قرار ندارند، ولی به عنوان پیش‌تاز و رهبر اجرای اهداف سند توسعه پایدار رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص داده‌اند و بالعکس کشورهای چون چین و روسیه در رتبه‌های ۵۴ و ۶۳ قرار گرفته‌اند (جدول شماره ۲).

کشورهای دیگر می‌توانند از اقدامات سیاست‌گذارانه دولت‌های موفق در این زمینه الگوبرداری کرده و از اقدامات این کشورها با توجه به شرایط بومی و الگوی توسعه محلی خود به عنوان نقشه راهنما استفاده کنند.

پاک و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های سبز اشاره کرد. برنامه استانداردسازی سوخت پاک بزرگ‌ترین استراتژی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و افزایش رشد انرژی پاک در کاناداست (McKenna, 2018).

۴. بحث و نتیجه‌گیری

مسئله اصلی این پژوهش بررسی تحول مفهوم امنیت در دستورکار بین‌المللی با تأکید بر سند توسعه پایدار و اقدامات عملی دولت‌ها به موازات تحول این مفهوم در عرصه نظری بود. درواقع این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال بود که ابعاد جدید امنیت چه هستند و کشورهای موفق در این زمینه چه اقداماتی را در حوزه سیاست‌گذاری عمومی انجام داده‌اند؟ در پاسخ به این سؤال، پس از بررسی تحول مفهوم امنیت در بُعد نظری به بررسی تحول این مفهوم در عرصه عملی با تکیه بر دستورکار بین‌المللی سازمان ملل پرداختیم و همچنین اقدامات عملی سه دولت موفق در این زمینه یعنی سوئد، کانادا و ژاپن که مقام اول را در سه قاره اروپا، آسیا و آمریکا از آن خود کرده‌اند، بررسی کردیم. پس از بررسی اقدامات انجام‌شده می‌توان جایگاه سه کشور را در جهت اجرای سند توسعه پایدار در جدول شماره ۳ مشاهده کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

همه اصول اخلاقی مربوط به انتشار این مقاله توسط نویسندگان رعایت شده است.

حامی مالی

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم مرضیه کرمی در مقطع کارشناسی ارشد روابط بین الملل دانشگاه یزد است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان در نگارش این مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از مؤسسه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی و دست‌اندرکاران فصل‌نامه مربوطه برای انتشار این اثر تشکر و قدردانی داشته باشند.

منابع فارسی

- بوزان، ب. (۱۳۹۰). مردم، دولت‌ها و هراس [پژوهشکده مطالعات راهبردی، ترجمه فارسی]. چاپ ۴. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- تریف، ت. (۱۳۸۳). *مطالعات امنیتی نوین* [ع. ر. طیب، و. بزرگی، ترجمه فارسی]. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- حقیقی کفاش، م.، و سجادی‌پور، س. م. ک. (۱۳۹۴). شورای امنیت و گسترش مفهومی و عملیاتی امنیت بین‌المللی (۱۹۹۱-۲۰۱۰). *سیاست جهانی*، ۴(۳)، ۸۵-۱۰۷.
- خضری، م. (۱۳۸۲). امنیت ملی و امنیت غذایی. *نشریه همایش کشاورزی و توسعه ملی*، ۸(۸)، ۴۵-۶۱.
- رسولی‌ثانی‌آبادی، ا. (۱۳۹۳). *درآمدی بر مهم‌ترین مفاهیم و اصطلاحات روابط بین‌الملل*. تهران: تیسرا.
- سلطانی‌نژاد، ا.، جمشیدی، م. ح.، و محسنی، س. (۱۳۹۵). تحول مفهوم امنیت در پرتو جهانی شدن و فناوری اطلاعات و ارتباطات نوین. *سیاست جهانی*، ۵(۲)، ۷-۴۲.
- شیهان، م. (۱۳۸۸). *امنیت بین‌الملل* [ع. دهقانی‌فیروزآبادی، ترجمه فارسی]. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- نصرتی، ح. ر.، کاویانی‌راد، م.، و ساسان‌پور، ف. (۱۳۹۸). واکاوی مفهوم امنیت آب از منظر جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک. *فصلنامه بین‌المللی ژئوپلیتیک*، ۱۵(۵۳)، ۲۳-۵۹.
- نوری نائینی، م. س. (۱۳۷۸). *استراتژی جهانی در امنیت غذایی. فصلنامه تامین اجتماعی*، ۱(۲)، ۳۳-۵۸.

References

- Agriculture and Agri-Food Canada. (2018) Promoting the development of Canada's organic sector. Retrieved from https://www.canada.ca/en/agriculture-agri-food/news/2018/02/promoting_the_developmentofcanadasorganicsector.html
- Baldwin, D. A. (1997). The concept of security. *Review of International Studies*, 23, 5-26. [http://www.princeton.edu/~dbaldwin/selected%20articles/Baldwin%20\(1997\)%20The%20Concept%20of%20Security.pdf](http://www.princeton.edu/~dbaldwin/selected%20articles/Baldwin%20(1997)%20The%20Concept%20of%20Security.pdf)
- Barton, B., Redgwell, C., Ronne, A., & Zillman, D. N. (2004). *Energy security: Managing risk in a dynamic legal and regulatory environment*. Oxford: Oxford University Press. [DOI:10.1093/acprof:oso/9780199271610.001.0001]
- Buzan, B. (2011). *People, States, and fear: An agenda for international security studies* [Research Institute of Strategic Studies, Persian Trans]. Tehran: Research Institute of Strategic Studies.
- Canadian International Development Agency. (2009). Report to Parliament on the government of Canada's official development assistance. Retrieved from <http://publications.gc.ca/site/eng/359379/publication.html>
- Dannreuther, R. (2003). Asian security and China's energy needs. *International Relations of the Asia-Pacific*, 3(2), 197-219. [DOI:10.1093/irap/3.2.197]
- Department of Economic and Social Affairs Sustainable Development. (2018). Make the SDGs a reality. Retrieved from https://sdgs.un.org/goal_section
- EU Climate Action. (2018). International climate finance. Retrieved from https://ec.europa.eu/clima/policies/international/finance_en
- FAO. (2018a). International treaty on plant genetic resources for food and agriculture. Retrieved from <http://www.fao.org/plant-treaty/en/>
- FAO. (2018b). FAO + Sweden: A report on partnerships. Retrieved from <http://www.fao.org/partnerships/resource-partners/videos/video/en/c/1173361/>
- Food Security Information Network. (2019). Global report on food crises. Retrieved from https://www.fsinplatform.org/sites/default/files/resources/files/GRFC_2019-Full_Report.pdf
- Government of Canada. (2017a). Water in developing countries. Retrieved from https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/environnemental_protection-protection_environnement/water-eau.aspx?lang=eng
- Government of Canada. (2017b). Canadian international assistance in Iraq. Retrieved from https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/priorities-priorites/where-ou/iraq-irak.aspx?lang=eng
- Haghighi Kafash, N., & Sajadpuor, S. M. K. (2015). [The security council and conceptual and operational development of international security (1991-2010) (Persian)]. *World Politics*, 4(3), 85-107. https://interpolitics.guilan.ac.ir/article_1344.html
- Haštie, R. (2018). Bullet train thinking: How Japan hopes to lead a global hydrogen revolution. Retrieved from <https://www.renewableenergyworld.com/2018/08/08/bullet-train-thinking-how-japan-hopes-to-lead-a-global-hydrogen-revolution/#gref>
- International Energy Forum (IEF). (2018). IEF16 Ministerial. Retrieved from <https://www.ief.org/events/ief16-ministerial>
- International Energy Agency (IEA). (2016). The IEA family is made up of 30 member countries, 8 association countries, and 2 accession countries. Retrieved from <https://www.iea.org/countries/association/>
- Khezri, M. (2003). [National security and food security (Persian)]. *Journal of the National Conference on Agricultural Development*, (1), 45-61. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=142397>
- Kroll, C. (2018). Poor implementation: Rich countries risk the achievement of the global goals. Retrieved from <https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/latest-news/2018/juli/poor-implementation-rich-countries-risk-achievement-of-the-global-goals>
- McKenna, C. (2018). Canada's plan to reduce carbon emissions and strengthen their clean growth economy. Retrieved from <https://www.openaccessgovernment.org/canadas-plan-reduce-carbon-emissions-strengthen-clean-growth-economy/43445/>
- Ministry of Enterprise and Innovation. (2017). A national food strategy for Sweden - more jobs and sustainable growth throughout the country. Retrieved from <https://>

- www.government.se/information-material/2017/04/a-national-food-strategy-for-sweden-more-jobs-and-sustainable-growth-throughout-the-country-short-version-of-government-bill-201617104/
- Ndongo-Seh, N. (2019). Zero hunger: Working together towards achieving a world without hunger by 2030. Retrieved from <https://eswatini.un.org/en/23739-zero-hunger-working-together-towards-achieving-world-without-hunger-2030>
- Noori Naeini, M. S. (1999). [A global strategy for food security (Persian)]. *Tamin*, 1(2), 33-58. <https://www.magiran.com/paper/37537>
- Nosrati, H. R., Kaviani Rad, M., & Sasanpour, F. (2019). [A foucauldian analysis of "water security" concept in terms of political geography and geopolitics (Persian)]. *Geopolitics Quarterly*, 15(53), 23-59. http://journal.iag.ir/article_79242.html
- Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). (2018). Sustainable Development Goals and the OSCE. Retrieved from <https://www.osce.org/sustainable-development-goals>
- Pérez-Escamilla, R. (2017). Food security and the 2015-2030 sustainable development goals: From human to planetary health: Perspectives and opinions. *Current Developments in Nutrition*, 1(7), e000513. [DOI:10.3945/cdn.117.000513] [PMID] [PMCID]
- Rasooli Saniabadi, E. (2014). [Introduction to the main international relations concepts (Persian)]. Tehran: Tisa. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/3653726>
- Reid, K. (2020). Global water crisis: Facts, FAQs, and how to help. Retrieved from <https://www.worldvision.org/clean-water-news-stories/global-water-crisis-facts>
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2018). SDG index and dashboards report 2018. Retrieved from <https://www.sdgindex.org/reports/sdg-index-and-dashboards-2018/>
- Sheehan, M. (2009). *International security: An analytical survey* [J. Dehghani Firoozabadi, Persian Trans]. Tehran: Research Institute of Strategic Studies. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/1654022>
- Smart City Sweden. (2017). Goal 7: Affordable & clean energy. Retrieved from <https://smartcitysweden.com/global-goals/affordable-clean-energy/>
- Soltaninejad, A., Jamshidi, M. H., Mohseni, S. (2016). [The evolution of security concept in the light of globalization and new information and communication technologies (Persian)]. *World Politics*, 5(2), 7-42. https://interpolitics.guilan.ac.ir/article_1822.html
- Sustainable Development Goals. (2018). Goal 6: Ensure access to water and sanitation for all. Retrieved from <https://www.un.org/sustainabledevelopment/water-and-sanitation/>
- Sustainable Development Goals. (2017). Japan's voluntary national review: Report on the implementation of the Sustainable Development Goals. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/16445JapanVNR2017.pdf>
- Swedish Institute. (2018). Energy use in Sweden. Retrieved from <https://sweden.se/nature/energy-use-in-sweden/>
- Terriff, T. (2004). *Security studies today* [A. R. Tayyeb, & V. Bozorgi, Persian Trans]. Tehran: Research Institute of Strategic Studies. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/729993>
- The Global Goals for Sustainable Development. (2017). Sweden and the 2030 agenda - Report to the UN high level political forum 2017 on sustainable development. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/16033Sweden.pdf>
- United Nations Environment Programme (UNEP). (2017). Sweden supports clean seas campaign to reduce marine litter. Retrieved from <https://www.unenvironment.org/news-and-stories/press-release/sweden-supports-clean-seas-campaign-reduce-marine-litter>
- United Nations. (2015). Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- World Health Organization (WHO). (2000). Millennium development goals (MDGs). Retrieved from https://www.who.int/topics/millennium_development_goals/about/en/